

DOI: <https://doi.org/10.32782/2519-884X-2026-59-2>

УДК 330.1

*Шевченко О. О., д.е.н., професор,
провідний науковий співробітник відділу економічної історії
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування
Національної академії наук України»
cpk_ddma@ukr.net
ORCID: 0000-0003-1825-233X*

ЕКОНОМІЧНА СПАДКОВІСТЬ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВИХ МЕХАНІЗМІВ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ: НОВА ПАРАДИГМА РОЗВИТКУ ГОСПОДАРСЬКИХ СИСТЕМ¹

Анотація. У статті здійснено комплексне теоретико-методологічне обґрунтування економічної спадковості як системоутворюючого фактора та ключового детермінанта ефективності фінансових механізмів повоєнного відновлення економіки; розкрито багатовимірну природу економічної спадковості; доведено, що економічне зростання в умовах відновлення має резонансну природу, яка виникає за умови узгодженості ключових параметрів економічної системи, тоді як дисбаланси між ними знижують мультиплікативний ефект інвестицій; наведено емпіричну інтерпретацію на основі узагальнення міжнародного досвіду повоєнного відновлення та аналітичної оцінки сучасних умов розвитку економіки України; обґрунтовано, що результативність фінансових механізмів визначається рівнем їх узгодженості з інституційним середовищем, структурними характеристиками економіки та спадково зумовленими моделями економічної поведінки; запропоновано концептуальну модель підвищення ефективності фінансових механізмів повоєнного відновлення

Ключові слова: економічна спадковість, господарська система, повоєнне відновлення, фінансові ресурси, інвестиції, інституції, резонансність, системна динаміка.

JEL code classification: E62, F35, G28, H50, O11, O43, P16

Постановка проблеми. Повоєнне відновлення економіки є складним системним процесом, що передбачає трансформацію фінансових ресурсів у стійке економічне зростання. У сучасних умовах глобалізації та посилення ролі міжнародної фінансової допомоги ключовим завданням є забезпечення ефективності використання залучених ресурсів.

Разом із тим, практика свідчить про наявність суттєвих відмінностей у результатах відновлення різних країн за умов співставних обсягів фінансування, що, в свою чергу, говорить про існування глибинних факторів, які визначають ефективність економічної політики. Одним із таких факторів визначаємо економічну спадковість, яка включає історично сформовані інститути, структуру економіки та поведінкові моделі.

Недостатня увага до цих питань зумовлює неефективність фінансових механізмів та потребує формування нових наукових підходів до аналізу процесів відновлення.

Проблема ефективності повоєнного відновлення набуває особливої актуальності в умовах зростання обсягів міжнародної фінансової допомоги Україні. Незважаючи на значний ресурсний потенціал, світовий досвід свідчить про неоднорідність результатів відновлення, що обумовлюється не лише фінансовими, але й суттєвими інституційними та історичними факторами.

¹ За тематикою НДР «Економічна спадщина у формуванні господарської системи України (1920-і – 2020-і роки)», № ДР 0122U201468, відділу економічної історії ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»

Класичні підходи до аналізу відновлення, орієнтовані на ресурсну достатність, виявляються обмеженими, оскільки не враховують вплив економічної спадковості, яка формує структуру економіки, інституційну спроможність та поведінкові реакції агентів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі значну увагу вчені приділяють питанням повоєнного відновлення, зокрема ролі фінансових ресурсів та отримання міжнародної допомоги. Вагомий внесок здійснили вітчизняні та зарубіжні вчені, зокрема Гриценко А. [1, р. 16], Задоя А. [2, р. 112], Підоричева І. [3, р. 170], Скрипниченко М. [4, р. 29], Каленюк І. [5, р. 115]. Класичним прикладом є досвід реалізації Плану Маршалла, який продемонстрував важливість поєднання фінансування з інституційними реформами [6, р. 43; 7, р. 133].

Сучасні дослідження міжнародних організацій (IMF, OECD, World Bank) акцентують увагу на необхідності розвитку інституційної спроможності, фінансових ринків та ефективного управління ресурсами. Водночас у межах інституціональної економіки розглядається проблема залежності від шляхів відновлення, яка пояснює вплив історичних факторів на сучасний розвиток, що розкрито в роботах Дена Брезніца і Джейн Гінґріч [8, р. 329], Микитюк В. [9, р. 7], Клопова І. [10, р. 184], Ковч Т. [11], Кулініч Т. [12, р. 70], Різнюк Д. [13, р. 31].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Разом із тим, існуючі дослідження не формують цілісної моделі взаємодії економічної спадковості та фінансових механізмів, що визначає актуальність даного дослідження.

Метою статті є розробка теоретико-методологічних засад дослідження економічної спадковості як детермінанти ефективності фінансових механізмів повоєнного відновлення та формування концептуальної моделі її впливу на економічний розвиток.

Виклад основного матеріалу. У сучасній економічній науці категорія фінансових ресурсів розглядається як одна з базових у системі забезпечення економічного розвитку. У класичних працях представників макроекономічної теорії фінансові ресурси трактуються як сукупність грошових потоків, що забезпечують інвестиційний процес та економічне зростання.

Водночас у межах інституціонального підходу Д. Норта фінансові ресурси набувають ширшого змісту і розглядаються не лише як кількісна категорія, а як інституційно зумовлений інструмент розвитку, ефективність якого визначається якістю економічного середовища.

Категорія економічної спадковості в сучасній економічній теорії формується на перетині інституціонального, еволюційного та структурного підходів до аналізу розвитку економічних систем. У класичних працях представників інституціоналізму, зокрема Д. Норта [14], обґрунтовано, що інституції є результатом тривалої історичної еволюції та визначають «правила гри» в економіці, формуючи обмеження і стимули для економічної діяльності.

Подальший розвиток цієї ідеї знайшов відображення у концепції *path dependence*, відповідно до якої попередні рішення та інституційні конфігурації обумовлюють траєкторію подальшого розвитку [15, р. 27]. У цьому контексті економічна спадковість виступає як механізм, що забезпечує інерційність та відтворюваність економічних структур.

На відміну від традиційного трактування, у даному дослідженні економічну спадковість пропонуємо досліджувати як інтегральну характеристику економічної системи, що відображає сукупність історично сформованих структурних, інституційних і поведінкових параметрів, які визначають її здатність до адаптації та ефективного використання фінансових ресурсів у процесі відновлення країни.

Такий підхід узгоджується з ідеями вчених, зокрема Загорської Д. [16, р. 102] щодо необхідності врахування специфіки національних економік та з позицією дослідників Дарон Аджемоглу, Джеймс А. Робінсон [17] про важливість контекстуальної адаптації економічної політики.

Економічна спадковість має багатовимірну природу і може бути представлена як система взаємопов'язаних компонентів. Ми в своєму дослідженні виділяємо три складових – структурна спадковість, інституційна спадковість та поведінкова спадковість.

Структурна спадковість відображає історично сформовану галузеву та технологічну структуру економіки. Зазвичай, структура виробництва є визначальним фактором довгострокового економічного зростання.

У контексті повоєнного відновлення структурна спадковість визначає, на нашу думку, швидкість відновлення виробничого потенціалу, можливості диверсифікації економіки та потенціал інтеграції у глобальні ринки.

Емпіричні дослідження вчених підтверджують, що економіки з більш диверсифікованою структурою мають вищу стійкість до шоків [1].

Інституційна складова спадковості включає формальні інститути (правова система, регуляторна політика) та неформальні інститути (норми, довіра, соціальний капітал).

Окремі вчені [2] доводять, що саме інституційна якість визначає здатність економіки до розвитку, тоді як Норт підкреслює, що інституції змінюються повільно, формуючи довгострокову інерцію.

У повоєнних умовах це означає, що навіть за значного фінансування інституції не встигають адаптуватися до масштабів фінансових потоків.

Поведінкова спадковість відображає усталені моделі економічної поведінки, які формуються під впливом історичного досвіду і включає рівень довіри, інвестиційну активність і ставлення до ризику. Поведінкові аспекти відіграють ключову роль у функціонуванні ринків, а їх ігнорування призводить до неефективності економічної політики [18].

Економічна спадковість впливає на процес відновлення через механізм інституційно-спадкового фільтра. Тобто, залежно від якості спадковості, може підсилюватись ефект фінансування (резонанс) або знижуватись його ефективність (дисфункція).

Однією з ключових характеристик економічної спадковості вважаємо її інерційність, яка проявляється у повільності структурних змін, стійкості інституцій та стабільності поведінкових моделей. Це може бути погоджено з еволюційною економікою, коли економіка розглядається як система, що змінюється поступово. Швидкі фінансові впливання не можуть миттєво змінити систему. В дослідженні аргументуємо економічну спадковість як фактор диференціації ефективності відновлення. На основі проведеного аналізу доведено, що економічна спадковість пояснює відмінності у результатах відновлення між країнами, різну ефективність однакових фінансових механізмів, а також, асиметричність економічного розвитку. Це підтверджує тезу окремих дослідників про відсутність універсальних моделей розвитку. Таким чином, економічна спадковість формує базові умови функціонування економіки, визначає ефективність фінансових ресурсів, обумовлює інерційність розвитку та впливає на поведінку економічних агентів

У сучасній економічній теорії фінансові механізми розглядаються як ключовий інструмент реалізації економічної політики, який забезпечує трансформацію фінансових ресурсів у результати економічного розвитку. У класичних працях макроекономічної теорії Кейнса фінансові інструменти трактуються як засіб стимулювання ефективного попиту та інвестиційної активності. Разом із тим, подальший розвиток економічної думки, зокрема у працях Дж. Стигліца, засвідчує, що фінансові механізми не є нейтральними: їх ефективність залежить від інституційного середовища, структури економіки та якості державного управління.

У межах даного дослідження фінансові механізми визначаємо як інтегровану систему формування, розподілу та використання фінансових ресурсів, що функціонує на основі інституційних, регуляторних і політичних інструментів з метою забезпечення економічного відновлення та розвитку. Така система має включати фінансові ресурси, інституційне середовище, регуляторні інструменти, державну політику та економічну спадковість. Таким чином, фінансові механізми інтегрують ресурсну, інституційну та спадкову складові.

Фінансові механізми у повоєнній економіці мають багаторівневу структуру, яка включає фіскальні, кредитно-грошові, інвестиційні та зовнішньо фінансові механізми. В свою чергу, фіскальні інструменти (бюджетні видатки, податкова політика, державні інвестиції) відіграють ключову роль у фінансуванні відновлення. У повоєнний період функції фіскальної політики (розподілу ресурсів, стабілізації економіки, та перерозподілу доходів) трансформуються у напрямках відновлення інфраструктури, стимулювання інвестицій і підтримки соціальної стабільності.

Монетарна політика Фрідмена традиційно спрямована на забезпечення макроекономічної стабільності. У постконфліктних умовах її роль розширюється і включає забезпечення ліквідності,

підтримку банківської системи та стимулювання кредитування. В такому разі особливістю є необхідність балансування між стимулюванням економіки та стримуванням інфляції.

Що стосується інвестиційних механізмів, то вони забезпечують довгострокову трансформацію економіки, бо саме інвестиційна політика визначає структурні зміни, щодо державних інвестиційних програм, державно-приватного партнерства та стимулювання приватного капіталу.

У повоєнних умовах особливого значення набувають міжнародна допомога, кредити міжнародних організацій та грантове фінансування. Але, слід зауважити, що зовнішні ресурси можуть бути як фактором розвитку, так і джерелом залежності.

Ключовим елементом нашого дослідження є обґрунтування процесу трансформації фінансових ресурсів. Вважаємо за доцільне розглядати вплив спадково-інституційного коефіцієнту на ефективність фінансового механізму. Як свідчить практика сьогодення, навіть значні ресурси можуть бути неефективними за слабких механізмів.

Всі фінансові механізми функціонують у межах інституційного середовища, яке визначає прозорість розподілу ресурсів, ефективність управління та рівень довіри. Ще Норт в своїх роботах доводить, що інституції є визначальними для економічної ефективності. На нашу думку, фінансові механізми мають резонансний характер і максимальний ефект досягається лише за узгодженості всіх компонентів. Оскільки, фінансові механізми мають свої обмеження, зумовлені, по-перше, інституційною інерційністю, по-друге, структурними дисбалансами і, по-третє, поведінковими факторами. Так, як це доводить еволюційна економіка.

Для України на сучасному етапі характерні - висока залежність від зовнішніх ресурсів, трансформаційний характер інституцій, недостатня ефективність фінансових ринків та підвищені ризики військових дій, що знижує ефективність фінансових механізмів.

На основі розробленої автором теоретико-методологічного алгоритму встановлено, що застосування фінансових механізмів у процесі повоєнного відновлення України характеризується асиметричністю результатів, яка зумовлена нерівномірністю розвитку інституційного середовища, структурними дисбалансами економіки та впливом економічної спадковості (рис. 1).

Узагальнена оцінка свідчить, що фіскальні механізми забезпечують швидкий, але переважно короткостроковий ефект стабілізації; кредитно-грошові інструменти мають обмежений вплив через високий рівень ризиків; інвестиційні механізми демонструють відкладений, але стратегічно значущий ефект; а зовнішні фінансові ресурси виступають ключовим джерелом відновлення, але формують залежність від зовнішніх факторів, що говорить про домінування зовнішнього фінансування та недостатню реалізацію внутрішнього потенціалу.

На основі отриманих результатів обґрунтовано необхідність переходу до нової парадигми розвитку господарських систем, яка базується на інтеграції фінансових ресурсів, інституційної спроможності, економічної спадковості та поведінкових факторів. Пропонуємо економічний розвиток вивчати як результат резонансної взаємодії фінансових механізмів та спадково зумовлених характеристик економічної системи.

У сучасних умовах економічна спадковість України проявляється через структурні особливості (домінування традиційних галузей і низький рівень технологічної диверсифікації), інституційні характеристики (трансформаційний характер інституцій та неоднорідність регуляторного середовища), поведінкові аспекти (обмежена інвестиційна активність і підвищена схильність до ризик-уникнення).

Результати дослідження засвідчують, що ефективність застосування фінансових механізмів у процесі повоєнного відновлення України визначається не лише обсягами фінансових ресурсів, а їх узгодженістю з інституційним середовищем, структурними характеристиками економіки та економічною спадковістю, що обумовлює необхідність переходу до нової парадигми розвитку господарських систем, заснованої на інтеграції фінансових, інституційних та спадкових факторів, що дозволяє забезпечити резонансний ефект економічного зростання, підвищити ефективність використання ресурсів та сформуванню стійку модель економічного розвитку України.

Рис. 1. Концептуальна модель підвищення ефективності фінансових механізмів повоєнного відновлення

Джерело: розробка автора

Висновки. У дослідженні доведено, що економічна спадковість є ключовим фактором, який визначає ефективність фінансових механізмів повоєнного відновлення через формування інституційно-спадкового фільтра трансформації ресурсів, зумовлює інерційність економічних процесів та визначає нелінійну залежність між фінансуванням і результатами економічного розвитку, що дозволяє сформувати новий інтегрований підхід до економічної політики відновлення України.

Детермінанти повоєнного відновлення утворюють складну нелінійну систему взаємодії фінансових, інституційних, структурних та спадково зумовлених факторів, у якій економічна спадковість виступає базовим системоутворюючим елементом, що визначає ефективність функціонування фінансових механізмів, обумовлює інерційність економічних процесів та формує умови досягнення резонансного ефекту економічного розвитку, що дозволяє обґрунтувати необхідність переходу до нової парадигми політики відновлення, орієнтованої на інтеграцію історичних, інституційних та фінансових чинників.

Сукупність запропонованих заходів формує цілісну науково обґрунтовану концепцію підвищення ефективності фінансових механізмів повоєнного відновлення, яка базується на інтеграції ресурсного, інституційного та спадкового підходів до економічного розвитку та дозволяє забезпечити формування резонансно збалансованої моделі функціонування господарської системи України в умовах сучасних трансформаційних викликів.

Список використаних джерел:

1. Grytsenko A., Bilorus O., Burlay T., Podliesna V., Borzenko O. Ukraine's Economy: Resilience Under War and Challenges for Post-War Recovery. *Science and Innovation*. 2024. Vol. 20(5), pp. 16–34. DOI: <https://doi.org/10.15407/scine20.05.016>
2. Kistersky L., Zadoia, A. (Eds.) Transformation and Post-War Economic Recovery of Ukraine. UK, Cambridge Scholars Publishing, 2024, 451 p. URL: <https://www.cambridgescholars.com/product/978-1-0364-1285-2/>
3. Pidorycheva I. Post-war recovery of Europe: experience and lessons for Ukraine. *Journal of European Economy*, 2022, Vol. 2 (21), pp. 170–187. DOI: <https://doi.org/10.35774/jee2022.02.170>
4. Skrypnychenko M. Macroeconomic assessments and forecasts of the post-war recovery of Ukraine's economy. *Economic theory*. 2022, Vol. 2, pp. 29–43. DOI: <https://doi.org/10.15407/etet2022.02.029>
5. Tsymbal L., Kaleniuk I. Technological Challenges and Opportunities for Ukraine's Postwar Economic Recovery. *International Economic Policy*. 2024, Vol. 2 (41). pp. 115–131. DOI: <https://www.doi.org/10.33111/iep.eng.2024.41.08>
6. The Marshall Plan: America, Britain and the Reconstruction of Western Europe. Cambridge University Press, 1987. 482 p. URL: [https://www.google.com.ua/books/edition/The_Marshall_Plan/wVp0UsB1ITIC?hl=ru&gbpv=1&dq=inaut hor:"Michael+J.+Hogan"&printsec=frontcover](https://www.google.com.ua/books/edition/The_Marshall_Plan/wVp0UsB1ITIC?hl=ru&gbpv=1&dq=inaut hor:)
7. Shevchenko O. From war economy to sustainable development: systemic lessons from the Marshall plan. *Planning and Ensuring Sustainable Development of Sosio-Economic Systems. Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference* (18 December 2025, Poznan), compiled by O. Sylkin, Organized by Paulina Kolisnichenko, Poznan, WSHIU University of Applied Sciences, Part 2, 2025. P. 133–135. URL: https://cdn.wshiu.pl/wp-content/uploads/2026/01/WSHiU.Conf_.18.12.Part2_pdf
8. Dan Breznitz and Jane Gingrich. Industrial Policy Revisited. *Annual Review of Political Science*. 2025, Vol. 28. pp. 329–350. DOI: <https://doi.org/10.1146/annurev-polisci-033123-020253>
9. Hbur Z., Liashuk N., Blyshchuk O., & Mykytiuk V. Economic consequences of the war for Ukraine and paths to post-war recovery. *Journal of International Legal Communication*, 2024, Vol. 15(4), pp. 7–21. DOI: <https://doi.org/10.32612/uw.27201643.2024.15.4>
10. Ivan Klopov, Julia Ohrenych. The model of economic recovery of ukraine in the post-war period: the strategy of the economic miracle. *Baltic Journal of Economic Studies*, 2024, № 5, p. 184–191. DOI: 10.30525/2256-0742/2024-10-5-184-191
11. Kovch T. B. Modernization of Ukraine's Economy as the Basis for Post-War Recovery and Long-Term Development. *Problems of Modern Transformations. Series: Economics and Management*. 2024, Vol. 16. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-16-03-05>
12. Kulinich T. Strategies of development of production enterprises in Ukraine: post-war reconstruction. *Economic scope*, 2023, Vol. 185, pp. 70–76. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/185-13>
13. Riznyk, D. Perspectives for post-war recovery in Ukraine in the sphere of attracting foreign direct investments. *Economics of Systems Development*, 2023, Vol. 5(1), p. 31–34. DOI: <https://doi.org/10.32782/2707-8019/2023-1-5>
14. Douglass C. North. Institutions, Institutional Change and Economic Performance. Cambridge University Press, 2012. DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511808678>
15. Shults S., & Lutskiv O. (2024). Areas and tools for regulating spatial and structural changes in the economy of Ukraine's regions in the process of post-war recovery. *Economic Forum*. 2024, Vol. 14(2), 27–37. DOI: <https://doi.org/10.62763/cb/2.2024.27>
16. Zagorska D. Financial strategies and instruments for stimulating economic growth and recovery in the post-war reconstruction context: lessons for Ukraine from international experience. *Social Economics*. 2025, Vol. 70, pp. 102–111. DOI: <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2025-70-09>
17. Acemoglu Daron. Why nations fail : the origins of power, prosperity, and poverty / Daron Acemoglu, James A. Robinson. 1st ed., 2012, 579 p. URL: https://ia801506.us.archive.org/27/items/WhyNationsFailTheOriginsODaronAcemoglu/Why-Nations-Fail_-The-Origins-o-Daron-Acemoglu.pdf
18. Stiglitz J.E. Stable Growth in an Era of Crises; Learning from Economic Theory and History. *International Economics Journal*. 2013, Vol. 2 (1). P. 1–39. URL: http://ekonomitek.org/pdf/no4_07_joseph_e_stiglitz.pdf

References:

1. Grytsenko A., Bilorus O., Burlay T., Podliesna V., Borzenko O. (2024). Ukraine's Economy: Resilience Under War and Challenges for Post-War Recovery. *Science and Innovation*. Vol. 20(5), pp. 16–34. DOI: <https://doi.org/10.15407/scine20.05.016>
2. Kistersky L., Zadoia, A. (Eds.) (2024). Transformation and Post-War Economic Recovery of Ukraine. UK, Cambridge Scholars Publishing, 451 p. Available at: <https://www.cambridgescholars.com/product/978-1-0364-1285-2/>
3. Pidorycheva I. (2022). Post-war recovery of Europe: experience and lessons for Ukraine. *Journal of European Economy*, Vol. 2 (21), pp. 170–187. DOI: <https://doi.org/10.35774/jee2022.02.170>
4. Skrypnychenko M. (2022). Macroeconomic assessments and forecasts of the post-war recovery of Ukraine's economy. *Economic theory*. 2022, Vol. 2, pp. 29–43. DOI: <https://doi.org/10.15407/etet2022.02.029>

5. Tsymbal L., Kaleniuk I. (2024). Technological Challenges and Opportunities for Ukraine's Postwar Economic Recovery. *International Economic Policy*. Vol. 2 (41). pp. 115–131. DOI: <https://www.doi.org/10.33111/iep.eng.2024.41.08>
6. The Marshall Plan: America, Britain and the Reconstruction of Western Europe. Cambridge University Press, 1987. 482 p. Available at: [https://www.google.com.ua/books/edition/The_Marshall_Plan/wVp0UsB1ITIC?hl=ru&gbpv=1&dq=inauthor:"Michael+J.+Hogan"&printsec=frontcover](https://www.google.com.ua/books/edition/The_Marshall_Plan/wVp0UsB1ITIC?hl=ru&gbpv=1&dq=inauthor:)
7. Shevchenko O. (2025) From war economy to sustainable development: systemic lessons from the Marshall plan. *Planning and Ensuring Sustainable Development of Sosio-Economic Systems. Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference* (18 December 2025, Poznan), compiled by O.Sylkin, Organized by Paulina Kolisnichenko, Poznan, WSHIU University of Applied Sciences, Part 2, p. 133–135. Available at: https://cdn.wshiu.pl/wp-content/uploads/2026/01/WSHiU.Conf_.18.12.Part2_.pdf
8. Dan Breznitz and Jane Gingrich (2025). Industrial Policy Revisited. *Annual Review of Political Science*, vol. 28. pp. 329–350. DOI: <https://doi.org/10.1146/annurev-polisci-033123-020253>
9. Hbur Z., Liashuk N., Blyshchuk O., & Mykytiuk V. (2024). Economic consequences of the war for Ukraine and paths to post-war recovery. *Journal of International Legal Communication*, vol. 15(4), pp. 7–21. DOI: <https://doi.org/10.32612/uw.27201643.2024.15.4.pp.7-21>
10. Ivan Klopov, Julia Ohrenych (2024). The model of economic recovery of ukraine in the post-war period: the strategy of the economic miracle. *Baltic Journal of Economic Studies*, no. 5, p. 184–191. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2024-10-5-184-191>
11. Kovch T. B. (2024). Modernization of Ukraine's Economy as the Basis for Post-War Recovery and Long-Term Development. *Problems of Modern Transformations. Series: Economics and Management*. vol. 16. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-16-03-05>
12. Kulinich T. (2023). Strategies of development of production enterprises in Ukraine: post-war reconstruction. *Economic scope*, 2023, Vol. 185, pp. 70–76. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/185-13>
13. Riznyk, D. (2023). Perspectives for post-war recovery in Ukraine in the sphere of attracting foreign direct investments. *Economics of Systems Development*, vol. 5(1), p. 31–34. DOI: <https://doi.org/10.32782/2707-8019/2023-1-5>
14. Douglass C. North (2012). Institutions, Institutional Change and Economic Performance. Cambridge University Press. DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511808678>
15. Shults S., & Lutsiv O. (2024). Areas and tools for regulating spatial and structural changes in the economy of Ukraine's regions in the process of post-war recovery. *Economic Forum*, vol. 14(2), pp. 27–37. DOI: <https://doi.org/10.62763/cb/2.2024.27>
16. Zagorska D. (2025). Financial strategies and instruments for stimulating economic growth and recovery in the post-war reconstruction context: lessons for Ukraine from international experience. *Social Economics*, vol. 70, pp. 102–111. DOI: <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2025-70-09>
17. Acemoglu Daron, James A. Robinson (2012). Why nations fail : the origins of power, prosperity, and poverty. 1st ed., 579 p. Available at: https://ia801506.us.archive.org/27/items/WhyNationsFailTheOriginsODaronAcemoglu/Why-Nations-Fail_-The-Origins-o-Daron-Acemoglu.pdf
18. Stiglitz J.E. (2013) Stable Growth in an Era of Crises; Learning from Economic Theory and History. *International Economics Journal*, vol. 2 (1). p. 1–39. Available at: http://ekonomitek.org/pdf/no4_07_joseph_e_stiglitz.pdf

Shevchenko O. O., Doctor of Economics, Professor,
Senior Research Fellow in the Department of Economic History
State Organization “Institute for Economics and Forecasting
of the National Academy of Sciences of Ukraine”
cpk_ddma@ukr.net
ORCID: 0000-0003-1825-233X

ECONOMIC CONTINUITY AS A DETERMINANT OF THE EFFECTIVENESS OF POST-WAR RECONSTRUCTION MECHANISMS: A NEW PARADIGM FOR THE DEVELOPMENT OF ECONOMIC SYSTEMS

Abstract. The article provides a comprehensive theoretical and methodological justification of economic heredity as a system-forming factor and a key determinant of the effectiveness of financial mechanisms for post-war economic

recovery. The multidimensional nature of economic heredity is revealed through its structural, institutional and behavioral components that form the inertia of the development of economic systems and determine their ability to adapt in conditions of transformational changes. The concept of an institutional-heredity filter for the transformation of financial resources is proposed, which allows us to explain the differentiated efficiency of the use of financial flows depending on the quality of the institutional environment and historically formed parameters of the economy. It is proven that economic growth in conditions of recovery has a resonant nature, which arises under the condition of consistency of the key parameters of the economic system, while imbalances between them reduce the multiplicative effect of investments. An empirical interpretation was carried out based on a generalization of international experience in post-war recovery and an analytical assessment of the current conditions for the development of the Ukrainian economy, which allowed us to identify the dominance of external financial resources, the presence of an institutional lag, and the influence of structural inertia on the effectiveness of recovery processes. It was substantiated that the effectiveness of financial mechanisms is determined not only by the volume of resources involved, but also by the level of their consistency with the institutional environment, structural characteristics of the economy, and hereditarily determined models of economic behavior. Strategic directions for adapting Ukraine's financial policy have been identified, which provide for the synchronization of financial and institutional processes, structural reorientation of investments, the development of domestic financial markets, and the use of economic heredity as a resource for development, which together form a new paradigm for ensuring effective and sustainable post-war recovery of the economy.

Keywords: economic heritage, economic system, post-war recovery, financial resources, investment, institutions, resonance, system dynamics.

Дата надходження статті: 26.03.2026

Дата прийняття статті: 21.04.2026

Дата публікації статті: 24.06.2026